

بانک و بانکداری (۲)

مؤلف:

دکتر روح‌الشرمد

۱۱۱

www.ketab.ir

سرشناسه: شیرمرد، روح اله، ۱۳۶۵-

عنوان و نام پدیدآورندگان: بانک و بانکداری (۲)/ مولف: روح اله شیرمرد

مشخصات نشر: تهران: اندیشه دانش، ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۲۶۲ ص: جدول، نمودار

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۰۰۵-۲-۲ قیمت: ۲۰۰,۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

کتابنامه

موضوع: بانک و بانکداری -- ایران

موضوع: بانک و بانکداری - قوانین و مقررات - ایران

موضوع: بانک و بانکداری

رده بندی کنگر: ۳۷۰ / ۲ / ۱ / ۶ ش HG۳۲۷۰

رده بندی دیویی: ۳۰۲ ۱۰۰

شماره کتابشناسی ملی: ۷۷۹۸۲

عنوان: بانک و بانکداری

مولف: دکتر روح اله شیرمرد

ناشر: اندیشه دانش

صفحه آرا: انتشارات اندیشه دانش

طرح جلد: ندا جوراب چی

چاپخانه: پارت

سال نشر: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۰۰۵-۲-۲

قیمت: ۲۰۰,۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر برای انتشارات اندیشه دانش محفوظ می باشد، هر گونه تکثیر و کپی غیر مجاز، پیگرد قانونی دارد.

تهران: میدان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - بعد از تقاطع وحید نظری - ساختمان فروردین - پلاک ۲۸۶، طبقه دوم - واحد ۷ تلفن مرکز پخش: ۰۹۳۰۶۷۶۲۹۵۳-۵۵۰۳۲۲۰۸

پیشگفتار

در این کتاب تمامی موضوعات مرتبط با بانک و بانکداری (۲) در ۵ فصل به نگارش درآمده است که به شرح ذیل می‌باشد:

فصل اول تحت عنوان ساختار بانک مرکزی و استقلال آن بوده که شامل مباحث: "سیستم مالی کار، و ویژگی‌های آن، وظایف اولیه سیستم مالی، عوامل موثر بر افزایش کارآمدی بازارهای مالی، توسعه بخش مالی و ابعاد آن، مولفه‌های اصلاحات نهادی، شاخص‌های توسعه مالی، معیارهای آزادی تجاری و مالی، باز بودن مالی، تجاری و توسعه مالی و سازو کارهای تاثیرگذاری استقلال بانک مرکزی بر بهبود خالص ورودی سرمایه‌گذاری خارجی، ارکان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وظایف آنها، استقلال بانک مرکزی، حوزه‌های استقلال بانک مرکزی، ارتباط میان دولت‌ها و بانک مرکزی، مساله تفاوت زمانی بین سیاست‌گذاری و اجرای سیاست‌ها، تاثیر استقلال بانک مرکزی، ضمانات تورم، تاثیر استقلال بانک مرکزی بر رشد اقتصادی، ایران و وضعیت بانک مرکزی، مقایسه بانک مرکزی ایران با جهان، نمودهای استقلال بانک مرکزی، آثار استقلال بانک مرکزی بر متغیرهای اقتصاد کلان، تعیین مولفه‌های استقلال بانک مرکزی، شاخص‌های استقلال بانک مرکزی، مقایسه ساختار و اهداف بانک‌های مرکزی سه قطب اقتصادی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - اثرهای استقلال بانک مرکزی در ایران" می‌باشد.

فصل دوم در خصوص بانکداری اسلامی و اقتصاد مقاومتی می‌باشد. در این فصل ابتدا وظایف اصلی بانک‌ها را بیان نموده و سپس اقتصاد اسلامی، ویژگی‌ها و کارکردهای آن را بررسی خواهیم کرد. بانکداری اسلامی و هدف آن موضوع بعدی این فصل می‌باشد. پس از آن مفهوم اقتصاد مقاومتی و ارکان آن را بررسی خواهیم نمود. در ادامه بانکداری اسلامی، ملاک‌ها و الزامات استقرار آن را تشریح خواهیم کرد. در انتها نیز عقود مختلف در بانکداری اسلامی و ویژگی‌های آن‌ها را تبیین خواهیم نمود.

فصل سوم تحت عنوان بانکداری الکترونیک بوده که دربرگیرنده مباحث: "کسب و کار الکترونیک، تجارت الکترونیک، بانکداری الکترونیک، کانال‌های بانکداری الکترونیک، مزایای بانکداری الکترونیک، بانکداری اینترنتی، بانکداری الکترونیک در ایران، عملیات بانکداری الکترونیک در سیستم بانکی کشور، اجزای بانکداری الکترونیک در ایران، دولت الکترونیک در ایران، مصادیق بانکداری الکترونیک در ایران" می‌باشد.

فصل چهارم کتاب با موضوع پول الکترونیک و بیت‌کوین‌ها می‌باشد. در ابتدا تعریف پول الکترونیک بیان شده و سپس به تفاوت میان پول رایج و پول الکترونیک پرداخته خواهد شد. در ادامه انواع کیف پول دیجیتال تبیین خواهد شد. پس از آن بیت‌کوین و ویژگی‌های آن را بررسی خواهیم کرد. سپس به دستگاه قانونی و حقوقی کشورها در خصوص مقبولیت بیت‌کوین اشاره خواهد شد. در انتها نیز مزایای و محدودیت‌های بیت‌کوین را تشریح خواهیم کرد.

فصل پنجم در خصوص بحران بانکی برده شده. شامل مباحث: "پیدایش پول و ظهور بحران‌های مالی، منشا بحران‌های بانکی، بی‌ثباتی بازارهای مالی، سیاست‌های اشتباه و بحران سال ۲۰۰۸، اشتباهات دولت‌ها در وقوع بحران بانکی، وقوع پیدایش بانک‌های با ارزش خالص منفی و با حمایت دولت، حمایت‌های دولتی و وقوع شکست، سیاست‌های متداول: تجربه کشورهای موفق و ناموفق، سه شبهه سیاه و رکود بزرگ، بحران بانکی و سیاست‌های انقباضی پولی، تاریخ بحران‌های اقتصادی، اثرات بحران مالی، چگونگی شکل‌گیری بحران، اثبات بحران بر اقتصاد ایران، اثرات بحران مالی بر اقتصاد، نگرانی‌های پسا بحران، درس‌های گرفته شده از بحران مالی سال ۲۰۰۸" می‌باشد.

کتاب حاضر ثمره تلاش مولف است که بدون عنایت و لطف الهی صورت نمی‌گرفت، حال از تمامی بزرگوارانی که در این زمینه مرا یاری نموده‌اند صمیمانه تشکر می‌نمایم.

با تشکر

دکتر روح اله شیرمرد

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۴
مقدمه.....	۱۴
فصل اول: ساختار بانک مرکزی و استقلال آن.....	۱۵
مقدمه.....	۱۶
ویژگی‌های یک سیستم مالی کارا.....	۱۷
وظایف و لب سیستم مالی.....	۱۸
عوامل موثر بر افزایش بازآرایی بازارهای مالی.....	۲۱
توسعه بخشی مالی.....	۲۴
مولفه‌های اصلاحات نهادی.....	۳۲
شاخص‌های توسعه مالی.....	۳۵
بازار مالی، تجاری و توسعه مالی: ساز و کار ای تأثیر گذاری استقلال بانک مرکزی بر بهبود خالص ورودی سرمایه گذاری خارجی.....	۳۹
ارکان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.....	۴۱
مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی.....	۴۱
وظایف مجمع عمومی.....	۴۲
شورای پول و اعتبار.....	۴۲
وظایف و اختیارات شورای پول و اعتبار.....	۴۲
هیات نظارت اندوخته اسکناس.....	۴۲
هیات نظارت.....	۴۴
وظایف هیات نظارت.....	۴۵
وظایف بانک مرکزی.....	۴۵
بانکداری دولت.....	۴۶
ناشر اسکناس و مسکوک.....	۴۶

بانک بانک‌ها.....	۴۶
وام دهنده نهایی.....	۴۷
مسئولیت اجرای سیاست پولی.....	۴۷
سایر وظایف بانک مرکزی.....	۴۸
تاسیس بانک مرکزی و وظایف آن.....	۴۸
استقلال بانک مرکزی.....	۴۹
حوزه‌های استقلال بانک مرکزی.....	۵۰
ارتباط میان دولت‌ها و بانک مرکزی.....	۵۰
انگیزه دولت‌ها برای ایجاد تورم.....	۵۱
پیشینه و مطالعات داخلی و خارجی.....	۵۷
مساله تفاوت سازمانی بین سیاست‌گذاری و اجرای سیاست‌ها.....	۵۸
مساله صلاحدید در مقابل قواعد.....	۶۱
تاثیر استقلال بانک مرکزی بر نوسانات تورم.....	۶۲
تاثیر استقلال بانک مرکزی بر رشد اقتصادی.....	۶۳
دو نظریه در ارتباط با استقلال بانک مرکزی و ثبات قیمت‌ها.....	۶۴
ایران و وضعیت بانک مرکزی.....	۶۷
در ایران چه سیاستی توصیه می‌شود؟.....	۶۹
مقایسه بانک مرکزی ایران و جهان.....	۷۱
نمودهای استقلال بانک مرکزی.....	۷۳
آثار استقلال بانک مرکزی بر متغیرهای اقتصاد کلان.....	۷۸
تعیین مولفه‌های استقلال بانک مرکزی.....	۷۸
شاخص GMT.....	۸۱
شاخص ژاکومه.....	۸۲
شاخص دیلی دفشیر.....	۸۲
شاخص اوگوتیرز.....	۸۲

۸۴	شاخص جی جی
۸۵	شاخص آرتا پاشا
۸۵	مقایسه ساختار و اهداف بانک های مرکزی سه قطب اقتصادی و بانک مرکزی
۹۱	چالش های استقلال بانک مرکزی در ایران
۹۴	نتیجه گیری
۹۵	فصل دوم: بانکداری اسلامی و اقتصاد مقاومتی
۹۶	مقدمه
۹۷	وظایف بانک ها
۹۷	وظایف بانکداری از دیدگاه کلان
۹۸	اقتصاد اسلامی
۹۹	ویژگی های و کارکردهای اقتصاد اسلامی
۱۰۰	الزامات استقرار بانکداری اسلامی
۱۰۶	تعریف بانکداری اسلامی
۱۰۶	هدف بانکداری اسلامی
۱۰۷	ملاک های بانکداری اسلامی
۱۰۷	عقود مختلف در بانکداری اسلامی
۱۰۷	ودیعه
۱۰۸	مرابحه
۱۰۸	مضاربه
۱۰۹	اجاره
۱۰۹	لیزینگ
۱۱۰	اجاره به شرط تملیک
۱۱۰	قرض الحسنه
۱۱۱	مشارکت مدنی
۱۱۲	مشارکت حقوقی

۱۱۲.....	سرمایه گذاری مستقیم
۱۱۲.....	معاملات سلف
۱۱۳.....	فروش اقساطی (نسیه)
۱۱۴.....	جعاله
۱۱۴.....	مزارعه
۱۱۴.....	مساقات
۱۱۴.....	تزیل اسناد و اوراق تجاری (خرید دین)
۱۱۵.....	ضمانت نامه
۱۱۵.....	هدف از تاسیس بانکداری اسلامی
۱۱۵.....	فلسفه بانکداری اسلامی
۱۱۶.....	اصول بانکداری اسلامی
۱۱۶.....	تاریخچه بانک های اسلامی
۱۱۶.....	صندوق سرمایه گذاری اسلامی
۱۱۷.....	نتیجه گیری
۱۲۱.....	فصل سوم: بانکداری الکترونیکی
۱۲۲.....	مقدمه
۱۲۲.....	کسب و کار الکترونیک
۱۲۳.....	تجارت الکترونیک
۱۲۵.....	بانکداری الکترونیک
۱۲۸.....	کانال های بانکداری الکترونیک
۱۲۹.....	مزایای بانکداری الکترونیک
۱۳۰.....	بانکداری اینترنتی
۱۳۱.....	فرصت ها و تهدیدها
۱۳۲.....	بانکداری الکترونیک در ایران
۱۳۳.....	عملیات بانکداری الکترونیک در سیستم بانکی کشور

۱۳۴.....	اجزای بانکداری الکترونیک در ایران
۱۳۴.....	دولت الکترونیک در ایران
۱۳۷.....	تکامل و توسعه دولت الکترونیک
۱۳۸.....	بررسی اثرات دولت الکترونیک
۱۳۸.....	سطح کلان (دولت)
۱۳۸.....	سطح خرد (سازمان ها، کارکنان و مدیریت)
۱۳۹.....	مصادیق محدودی الکترونیک در ایران
۱۴۰.....	موانع موجود برای گسترش سیستم های بانکداری الکترونیک در ایران
۱۴۰.....	روش های نوین رازیابی ر بانکداری ایران
۱۴۱.....	نتیجه گیری
۱۴۳.....	فصل چهارم: پول الکترونیک و بیت کوین ها
۱۴۴.....	مقدمه
۱۴۵.....	پول الکترونیکی چیست؟
۱۴۶.....	تفاوت پول رایج و پول دیجیتال
۱۴۷.....	انواع کیف پول دیجیتال
۱۴۸.....	آغاز به کار بیت کوین ها
۱۵۰.....	بیت کوین ها و ویژگی های آن
۱۵۲.....	شبکه
۱۵۲.....	بلوک
۱۵۳.....	آدرس
۱۵۴.....	محبوبیت بیت کوین
۱۵۵.....	استفاده عمومی
۱۵۵.....	قیمت بیت کوین
۱۵۶.....	پذیرش توسط بازرگانان
۱۵۷.....	ارائه دهنده گان خدمات پرداخت

۱۵۷	 سرمایه‌گذاری در واحد پولی بیت کوین
۱۵۷	 موسسات مالی
۱۵۸	 نوسانات بیت کوین
۱۵۹	 دیدگاه قانونی و حقوقی کشورها
۱۶۲	 دیدگاه‌ها در نظام بیت کوین
۱۶۳	 نکات امنیتی
۱۶۵	 به دست آوردن بیت کوین
۱۶۵	 خرج کردن بیت کوین
۱۶۵	 معایب و محدودیت‌های بیت کوین
۱۶۶	 بیت کوین در ایران
۱۶۷	 حجم ورود و سرمایه‌گذاری ایرانی در بازار جهانی بیت کوین
۱۶۷	 حجم ورود کاربران جدید ایرانی به رمز ارزها
۱۶۷	 افزایش تعداد صرافی‌های بیت کوین در ایران
۱۶۸	 افزایش تعداد وب‌سایت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه رمز ارزها در ایران
۱۶۸	 بیشترین میانگین سنی فعالان ایرانی در بازار رمز ارزها
۱۶۸	 رشد قیمت بیت کوین
۱۶۹	 فصل پنجم: بحران بانکی
۱۷۰	 مقدمه
۱۷۱	 پیدایش پول و ظهور بحران‌های مالی
۱۷۴	 منشاء بحران‌های بانکی
۱۷۵	 بی‌ثباتی بازارهای مالی
۱۸۰	 سیاست‌های اشتباه
۱۸۲	 اشتباهات دولت‌ها در وقوع بحران بانکی
۱۸۳	 وقوع پیدایش بانک‌های با ارزش خالص منفی و با حمایت دولت
۱۸۴	 حمایت‌های دولتی وقوع شکست

- بحران مالی امریکا و بازخوانی بحران ژاپن..... ۱۸۵
- سیاست‌های متداول : تجربه کشورهای موفق و ناموفق..... ۱۸۶
- تجربه کشورهای ناموفق..... ۱۸۷
- تجربه کشورهای موفق..... ۱۸۸
- ابزار مالی جدید و پیچیدگی بازارها..... ۱۸۹
- رکود بزرگ سه شنبه‌ها..... ۱۹۰
- دلایل ایجاد رک بزرگ..... ۱۹۲
- کاهش شدید قیمت‌ها، بازار سهام..... ۱۹۲
- سیاست‌های انقباض پولی..... ۱۹۳
- بحران اقتصادی و سیاست پولی..... ۱۹۴
- نظام پایه طلا..... ۱۹۶
- نظارت صندوق بین المللی پول و تنش آن در جلوگیری از بوجود آمدن بحران مالی جهان..... ۱۹۷
- پیش بینی صندوق بین المللی پول..... ۱۹۹
- انتقاد از عملکرد صندوق..... ۲۰۰
- بحران پولی در اروپا..... ۲۰۱
- بحران اقتصادی چیست؟..... ۲۰۶
- تاریخ بحران‌های اقتصادی..... ۲۰۷
- بحران مالی ۲۰۰۸-۲۰۰۷..... ۲۰۸
- حباب بازار مسکن ایجاد شد؟..... ۲۰۸
- چه چیزی باعث ایجاد حباب در بازار مسکن شد؟..... ۲۰۹
- پیش زمینه..... ۲۱۰
- اثرات بحران مالی..... ۲۱۱
- بحران اقتصادی جهان از کجا و چگونه آغاز شد؟..... ۲۱۱
- تابستان و پاییز ۲۰۰۸..... ۲۱۲
- زمستان ۲۰۰۸-۲۰۰۹..... ۲۱۲

۲۱۳.....	از سال ۲۰۱۰ بحران دوت آغاز شد.....
۲۱۵.....	چگونگی شکل گیری بحران
۲۱۵.....	جنگ عراق.....
۲۱۶.....	رکورد اقتصاد آمریکا.....
۲۱۹.....	نقش بانک مرکزی آمریکا.....
۲۱۹.....	اثرات بحران.....
۲۲۳.....	واکنش ها.....
۲۲۴.....	تاثیر بحران بر اقتصاد ایران.....
۲۲۴.....	چگونگی ایجاد بحران مالی سال ۲۰۰۸.....
۲۲۷.....	کتاب های که توسط اقتصاد دانان تهیه شد.....
۲۳۵.....	کتاب های که روزنامه نگاران تالیف کردند.....
۲۳۹.....	کفایت مطالعه با کدام کتاب ها(پیشرفت در سال ۲۰۰۹).....
۲۳۹.....	اثرات بحران مالی بر اقتصاد
۲۴۶.....	آیا بحران اقتصادی دوباره اتفاق خواهد افتاد.....
۲۴۷.....	بازارهای سهام و شرایط اقتصاد واقعی
۲۴۸.....	علامت های جهانی
۲۴۹.....	نگرانی های پسا بحران
۲۵۰.....	بانک مرکزی و عدم وجود روش مقابله
۲۵۱.....	پیش بینی های اقتصاد.....
۲۵۲.....	درس های گرفته شده از بحران مالی سال ۲۰۰۸.....
۲۵۶.....	نتیجه گیری
۲۵۷.....	فهرست منابع و مآخذ.....
۲۶۱.....	پیوست ۱.....

مقدمه

بانکداری بخش مهمی از هر نظام مالی است و در نظام‌های مالی اکثر کشورها بانکداری از اهمیت بسیار ویژه‌ای برخوردار است؛ چرا که تا به امروز نظام مالی کشورها بر پایه بانکداری و نظام بانکی قرار داشته است. دلایل بسیاری بر پایه شواهد تجربی و نظری وجود دارد که وجود بانک‌های قوی نه تنها برای صنعت بانکداری کشورها حائز اهمیت است؛ بلکه حتی برای اقتصاد ملی نیز بسیار مهم است. در اقتصادهای ملی، بانک‌ها به عنوان نهادهای مالی نقش واسطه‌گری مالی را به عهده دارند و بنابراین کارکردهای پس‌انداز، سرمایه‌گذاری، تولید، اشتغال و رشد در اقتصاد ملی تحت‌تاثیر تصمیمات، اقدامات و عملیات بانک‌ها است. به همین دلیل است که در اکثر کشورها، سیاست‌گذاران مالی و پولی قبل از اتخاذ و اعمال هر سیاستی اثر آن را بر وضعیت عملکرد بانک‌ها به دقت مورد تحلیل و سنجش قرار می‌دهند و متولیان نیز با احتیاط و بر پایه اطلاعات دقیق، بیان دیدگاه‌هایشان درباره بانک‌ها می‌پردازند.

بانک‌ها به کمک سیاست‌های اعتباری و مالی خود قادرند وسایل رشد و توسعه اقتصادی را در کشور فراهم کرده یا با اعطای وام‌های بازرسی، صنعتی و تولیدی، توسعه اقتصادی کشور را فراهم نمایند. اساساً وظیفه بانک‌ها در هر کشوری حمایت و کمک به بالندگی اقتصادی است.

در این بین برخی از بخش‌های اقتصادی در هر کشوری ممکن است به دلایل گوناگون مغفول واقع شده یا کمتر پیشرفت کنند حال آنکه بالندگی آنها نقش سزایی در توسعه اقتصادی کشور و اشتغال‌زایی خواهد داشت؛ لذا این بخش‌ها برای رشد نیازمند تزریق منابع مالی هستند که این منابع عموماً از طریق سیستم بانکی صورت می‌پذیرد.

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته‌های علوم بانک و بانکداری در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد به نگارش درآمده و علاوه بر جامعه دانشگاهی، مدیران بانک‌ها و دست‌اندرکاران امور بانکی می‌توانند از این کتاب بهره‌مند شوند.

در خاتمه ضمن سپاسگذاری از شما اساتید، صاحب‌نظران گرامی و دانش‌پژوهان عزیز درخواست می‌شود نقطه نظرات اصلاحی خود را در جهت اصلاح کتاب حاضر به پست الکترونیک Ruholah.Shirmard@gmail.com ارسال نمایید.

با تشکر

دکتر روح اله شیرمرد